

משמעות של "מעכשיו" ויש בו משמעות של "לכשיגיע",

אם אמר "מהיום אם" משמעותו "מעכשיו", ואם לא אמר "מהיום" משמעותו לכשיגיע,

לכן, מר (רבותינו) פברו לה כרבי יוסי, דאמר: זמנו של שטר מוכיח עליו,

ולכן בגט שהתנה עליו שיחול "אם" ימות, זמנו מוכיח עליו, וזוה ליה כאומר: מהיום אם מתי, וכאומר: מעכשיו אם מתי.

ומר (משנתינו) שחולקים על רבותינו, לא פברו כרבי יוסי, והזמן שבגט אינו מוכיח כי כוונתו שיחול מעכשיו,

ולכן בגט שהתנה עליו שיחול "אם" ימות, הוה ליה כאומר: אם מתי גרידא [בלבד], שמשמעותו לאחר מיתה.

שנינו במשנה: אמר לשנים: כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש,

לסמוך על הזמן הכתוב בשטר לומר שמוכיח כי חל משעה שכתוב בו, שהרי אמר במפורש שיחול הגט רק לכשלא אבא, ולא מעכשיו.

ואם אמר: הרי זה גיטיך על מנת שתצא חמה מנרתיקה —

אנו מפרשים שמעכשיו קאמר לה, וכשתצא החמה יחול הגט למפרע משעת מסירה.

דאמר רב הונא אמר רב: כל האומר "על מנת" כאומר "מעכשיו" דמי,

לא נחלקו משנתינו ורבותינו, האם אומרים שהזמן הכתוב בשטר מוכיח כי התכוון שיחול מעכשיו, אלא באמר לה בלשון: אם תצא חמה מנרתיקה,

וכמו כן במשנה, כשאמר לה בלשון: "אם מתי"

כי ללשון "אם" יש שתי משמעויות, יש בו

מה שאין כן בשכיב מרע שאמר "מהיום אם מתי" אפשר לפרש שהתכוון לומר שיחול בסוף היום.

וכתב החתם סופר [ד"ה הכל] שלולי דברי רש"י, היה מפרש שמדובר באומר בר"ח ניסן, זה גיטך לכשתצא חמה ב' ניסן, ולפי זה אין ראיה לספק של רבינו תם, כי מדובר שמת אחרי ר"ח ניסן ולפני י' ניסן, ולפי רבי יוסי הגט חל כיון שנחשב כאומר מהיום, דהיינו מראש חודש, אבל לעולם כוונתו לסוף היום.

החתם סופר [ד"ה מר] דוחה את ראית הרמב"ן מרש"י, כי דווקא באופן שאמר מהיום מסתפק רבינו תם שמה כוונתו שיחול מסוף היום, אבל כאן שהזמן מוכיח, מודה רבינו תם שהגט חל מיד ומעכשיו.

תם [בתוס' לעיל עב א ד"ה מהיום] שמסתפק לגבי שכיב מרע שכתב מהיום, האם כוונתו מעכשיו, או שכוונתו לסוף היום, כי רש"י פירש כאן שמדובר במי שכתב בלילה הרי זה גיטך לכשתצא חמה [דהיינו בבוקר], ואם אמר בלשון אם תצא, אומר רבי יוסי שזמנו מוכיח עליו ואם מת בלילה הגט חל, ובשטר כותבים את היום ולא את השעה, ואם כן מוכח כי חל מיד בתחילת היום.

ודוחה הר"ן את הראיה, כי אפשר לומר שבסתם שכיב מרע שכתב מהיום, הגט חל בסוף היום, וכאן שונה שאמר "אם תצא" ואפילו אם נאמר שנחשב כאומר "אחר תצא" מכל מקום דבריו מוכיחים שדעתו לגרשה קודם סוף היום, ולכן מוכרח כי התכוון שיחול מתחילת היום,